

*Мороз Олег Васильович,
аспірант кафедри педагогіки,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)*

ПРИКЛАД ЛІДЕРСТВА СЛУЖІННЯ ПЛАТОНА СИМИРЕНКА

Симиренко Платон Федорович (1821-1863) – видатний український підприємець-цукрозаводчик. Народився 21 грудня 1820 року (2 січня 1821-го за новим стилем) в містечку Сміла під Києвом в сім'ї кріпака Федора Симиренка. За родинними переказами, предки Симиренків були козаками, а дід Федора,

Андрій Симиренко разом із сином Степаном (батьком Федора) відмовилися присягати Катерині II, через що були «жалувані» кріпаками графині Браницькій [1].

Батько Платна, Федір був хорошим господарником, організованою людиною із підприємницькою хваткою. Він швидко організував бізнес накопичив ресурси і викупив себе, а також родину із кріпацтва. Він взяв собі за дружину доньку смілянського кріпака Настю Яхненко та заснував фірму «Брати Яхненко-Симиренко», яка стала займатися масштабною торгівлею зерном, борошном, худобою, шкірами.

Саме у родині Федора і Насті народився первісток, якого назвали Платоном. Він був першим із 22 дітей Федора Степановича з яких вижило тільки семеро. З раннього дитинства, а також після закінчення пансіону Золотова в Одесі допомагав батькові на фірмі, часто бував на цукроварних заводах Бобринського, вивчаючи технологію виробництва цукру [2]. Платон здобув освіту в Паризькому політехнічному інституті, де вчився на інженера-технолога з цукрового виробництва, практикувався на провідних цукроварних підприємствах Франції та Німеччини і вже в 22 роки очоли батькову фірму [1].

У 1843 році у селі Ташлик родина Симиренків запустила перший не тільки в Україні, а й у всій Російській імперії паровий пісково-рафінадний завод. Платон продовжив родинну традицію служіння справі розбудови сільськогосподарського бізнесу, розвиваючи економіку краю та впроваджуючи передове на той час машинне виробництво. Центром промисловості згодом стає Мліїв – у 1846 році Симиренко будує тут найсучасніший в Росії завод з виробництва цукру, а через два роки з'являється перший в Російській імперії машинобудівний завод, який випускав устаткування для цукрових заводів.

При цьому, модель поведінки лідерства-служіння була притаманна Платону Федоровичу не тільки у ставленні до своєї справи, а й, насамперед, до людей. Піклуючись про добробут членів трудового колективу у Млієві для робітників звели ціле промислове містечко на 160 будиночків. Для роботи на сучасному обладнанні Платон запросив на роботу 30 зарубіжних фахівців, заробітна плата яких тут була вдвічі більшою, ніж на їхній батьківщині [2]. Тут процвітав так званий «народний капіталізм» – тут існували безкоштовні технічне училище та заводська школа, в якій дітям робітників викладали вчителі з університетською освітою, бібліотека, лікарня на 100 місць, парова лазня, крамниця та їдальня. При школі функціонував спортзал, працював аматорський театр. У містечку був свій водогін і газове освітлення вулиць. Для робітників були створені всі умови для праці, гарантувався соціальний захист на випадок старості чи каліцтва [1].

Платон Федорович організував технічне училище для дітей робітників. Найздібніші після закінчення училища продовжували навчання за рахунок власників і потім обіймали керівні посади на заводах фірми. Так завдяки розумному підходу керівників фірми були виховані кваліфіковані кадри. Ті ж робітники, які тривалий час трудилися на фірму, або ті, хто покалічився на виробництві, одержували пенсію [2].

Платону в усіх мудрих починаннях допомагав його рідний брат Василь і саме брати Симиренки прославили себе як меценати. Великі суми з прибутку

вони віддавали на розвиток української культури. Підтримували діяльність українських письменників, культурних діячів (Т. Шевченка, М. Коцюбинського, М. Лисенка). Відомий факт, що Платон Смиренко прийшов до Шевченка сваритися за те, що на обкладинці «Кобзаря» був напис: «Видано коштом Платона Смиренка». Вартість цього видання оцінювалася значною на ті часи сумою – 1100 рублів. Цікаво, що в 1860 році вийшло два варіанти Шевченківського «Кобзаря»: один з них пройшов чиновницьку цензуру, а другий, не цензурований, був поширений серед вузького кола втаємничених людей.

Українофільська діяльність братів Смиренків насторожила уряд Росії, і в 70-х роках було зроблено все, щоб фірма «Яхненки-Смиренки» зазнала краху. Не витримавши цього, 13 (за новим стилем – 26) січня 1863 року Платон Смиренко помирає, лишивши на руках дружини шестеро малих дітей. Одним із них був Левко Смиренко – майбутній знаменитий помолог і селекціонер. Свій зелений ранет «смиренка» він назве на честь батька [1].

Життєвий шлях Платона Федоровича Смиренка переконливо свідчить про приклад особистого служіння родині, рідному краю, господарському життю, економіці регіону, робітникам та простим людям. Особливо це помітно на прикладі підтримки культури і мистецтва, провідних митців того часу, які презентували українську національну самобутність. Серед якостей нашого героя як «Servant-Leadership» варто відмітити: працьовитість, допитливість, жага знань, зосередженість на професії, підприємливість, впевненість у собі, турбота про людей, емпатія, моральність, господарність, патріотизм, моральність, добродійність. Саме такі якості описують кластер рис лідерства служіння.

Література:

1. 1820 – народився Платон Смиренко, підприємець і меценат, один із піонерів української промисловості. URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/gruden/21/1861-narodyvsya-yevgen-chykalenko>

2. Леонтович О. (2001). Великий Хорс українського відродження: до 170-річчя від дня народження Василя Смиренка. Урядовий кур'єр. 2005. 4 берез. С.8; Слабошпицький М. Смиренко Платон. Слабошпицький М.Ф. Українські меценати: нариси з історії укр. культури. К., 2001. С. 163-179.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.